

28.05.2018

Työryhmän kokous 8.5.2018

Aika 8.5.2018, klo 9.00-12.00

Paikka Valtiovarainministeriö, Mariankatu 9, nh. Hyvinvointi

Jäsenet

Nimi	Läsnä	Poissa
Neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi (puheenjohtaja)	X	
Pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki	X	
Ylitarkastaja Björn Johansson	X	
Johtava asiantuntija Sanna-Mari Karjalainen	X	
Ylitarkastaja Karoliina Meurman	X	
Yli-insinööri Jaana Rajakko	X	

1 Kokouksen avaus Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Ylitarkastaja Anni Pöyry on vaihtanut työpaikkaa, eikä näin ollen kuulu enää työryhmän kokoonpanoon.

2 Tietosuojaan liittyvät asiat

Tukesin Eeva-Maija Puheloinen on käynyt läpi laitelain 16 §:n ja kommentoinut säännöksen muutostarpeita erityisesti EU:n tietosuojasetuksen kannalta. Säännöstä on verrattu erityisesti sähköturvallisuuslain vastaavaan säännökseen. Sähköturvallisuuslaissa on säädetty mm. harkintavallasta tietojen antamisessa julkisen tietopalvelun välityksellä puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen pyynnöstä.

Tavoitteena on, että pelastustoimen laitelain nojalla muodostuvat rekisterit ovat mahdollisimman yhdenmukaisia Tukesin muiden sektoreiden rekistereiden kannalta. Käydään ensin läpi rekisteröitävät tiedot ja sen jälkeen tarkistetaan EU:n tietosuojasetuksen vaatimukset henkilörekistereille.

Tukesissa ylläpidetään vain yhtä henkilörekisteriä ja EU:n tietosuojasetus koskee kaikkia rekisterissä olevia tietoja. Rekisteristä osa tiedoista on saatavilla myös julkisen tietopalvelun kautta, mutta kaikki rekisterissä olevat tiedot eivät ole julkisia.

EU:n tietosuojauudistuksen kansallisessa täytäntöönpanossa säädetään uusi tietosuoja laki (HE 9/2018 vp), joka tulee olemaan henkilötietojen käsittelyä koskeva yleislaki. Eduskunnassa on myös käsittelyssä hallintokäyttölain uudistaminen (HE 29/2018 vp), jolla on vaikutuksia muutoksenhaun sääntelyyn. Sanna-Mari käy vielä kerran nämä HE:t läpi.

Lisäksi keskusteltiin siitä, tarvitaanko tuotepuolelle rekisteriä valvontatoimenpiteitä varten vai tuleeko sääntely jo valmiiksi markkinavalvontapuolelta.

3 Väestönsuojan laitteiden huomioiminen

Väestönsuojan laitteet on huomioitava laitelain uudistamisessa, vaikka laitevaatimusten päivittäminen ei sisälly hankkeeseen. Väestönsuojien rakentaminen on toistaiseksi ollut puhtaasti kansallista sääntelyä ja tähän asti on katsottu, ettei

28.05.2018

EU:n rakennustuoteasetus koske niitä. Nykyään väestönsuojien laitteilla on vapaaehtoiset tuotesertifikaatit.

Tarkastus- ja arviointilaitoksia koskevissa asioissa voidaan ottaa mallia TEM:n toimialan ilmoitettuja laitoksia koskevasta laista (278/2016). Pelastustoimen laitelaissa on syytä säilyttää mahdollisuus arviointilaitoksiin mm. väestönsuojan laitteita varten.

4 Siirtymäsäännös

Laki kuluttajien käyttöön tarkoitetuista henkilösuojaimista (218/2018) on lisätty markkinavalvontalain soveltamisalaan, mutta henkilösuojainlakiin ei ole kirjattu siirtymäsäännöksiä. Pääsääntö on, että sovelletaan niitä säännöksiä, jotka ovat olleet voimassa tapauksen tullessa käsittelyyn.

5 Ulosottokelpoisuus

RoHS-lain (laki vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa 387/2013) esitöissä (HE 6/2013 vp) on kirjattu hyvin perustelut kustannusten korvaamisesta ja ulosottokelpoisuudesta (25 §). Koska vaatimukset kohdistuvat osittain samoihin tuotteisiin kuin pelastustoimen laitelaissa, joten voitaisiin miettiä vastaavanlaista sääntelyä laitelakiin.

6 Rangaistussäännökset

Eduskunnan käsittelyssä olevassa kaasulaitelaissa (HE 50/2018 vp) rangaistussäännökset esitetään säädeltäväksi erittäin tarkasti. Vastaava muutos olisi iso laajennus nykyiseen laitelakiin. Rangaistussääntely on aika raskasta, joten voisi harkita, pärjättäisiinkö yleisellä sääntelyllä. YM:n kansallisessa rakennustuotteiden hyväksyntälaissa (954/2012) asiasta on puolestaan säädely hyvin niukasti. Laitelain sääntelyn tarve ja tarkkuus tulee vielä arvioida.

Osa pelastustoimen laitteista kuuluu EU:n rakennustuoteasetuksen soveltamisalaan, jolloin tuotevaatimukset tulevat suoraan sieltä. Käsisammuttimien vaatimukset tulevat painelaitesäädöksistä ja säiliöiden vaatimukset vaarallisten aineiden kuljetussäädöksistä. Sekalaisesta taustasta johtuen tuotevaatimuksista on tehtävä vertailutaulukko. Tämän jälkeen mietitään keino- ja rangaistussääntely.

7 Tietojen saaminen

Tietojen saaminen on valvontaviranomaiselle tosi tärkeää. Käytäntönä on kirjata Tukesin selvityspyyntöön, että Tukes tekee päätöksen käytettävissä olevien tietojen perusteella. Tarvitaan muitakin keinoja tietojen saamiseen kuin pelkästään uhkasakon nojalla pyytäminen.

8 Asennusliikeasioita

Asennusliikkeiden vaatimukset ovat alun perin perustuneet paloilmoittimien sääntelyyn silloisen TEM:in filosofian pohjalta. Koska paloilmoittimien ja sammutuslaitteiston asentaminen on osa rakentamista, lähtökohdat olisi aikoinaan voitu ottaa myös rakentamisen sääntelyn puolelta. Rakentamisen puolella velvoitteet on lähtökohtaisesti säädetty rakennushankkeeseen ryhtyvälle. Toisaalta rakentamisen puolella on myös säädetty esim. vastaavan työnjohtajan tehtävistä. Tehtävien pohjalta muodostuu tarve osaamiselle ja näistä tehtävistä on johdettu pätevyysvaatimukset. Rakentamisen puolella pätevyysvaatimukset on uusittu

28.05.2018

lähivuosina, joten niiden soveltuvuus sääntelyn pohjaksi laitteistojen osalta tulee vielä arvioida.

Nykyisin sääntely kohdistuu yrityksiin. On lähdetty siitä, että yrityksessä on olemassa henkilö, joka vastaa siitä, että työ tehdään hyvin ja noudatetaan säädöksiä. Lähtökohtaisesti yrityksen tehtävänä on noudattaa vaatimuksia ja säädöksiä, vastuuhenkilön sääntely ei poista yrityksen vastuuta.

Nykyistä yritysten vastuuta tulisi selkeyttää, uusille ja lisävaatimuksille ei kai ole tarvetta. Jos päädytään uusimaan koko pelastustoimen laitelaki, on tarve perustella, miksi nykyinen sääntely esim. vastuuhenkilöistä tulisi säilyttää ja mitä sillä tavoiteltaisiin.

Tukesin suorittaman valvonnan kautta ei ole noussut esiin uusia sääntelytarpeita. Valvontatapauksia on vuosien aikana ollut määrällisesti vähän.

8.1 Pätevyysvaatimukset

Nykyisin pätevyysvaatimus muodostuu kolmesta elementistä: koulutus, työkokemus ja tentti. Laitteistopuolelle ei ole olemassa suoraa koulutustietä. Joissain tapauksissa myös työkokemus voi rajoittaa. Siksi tulee olla erilaisia mahdollisuuksia päästä alalle. Pätevyystentti on vaadittu riippumatta siitä, mikä on henkilön koulutus ja työkokemus.

Tukes on ulkoistanut vastuuhenkilöiden pätevyyskokeiden järjestämisen. Tältä osin sääntelyä on tarve tarkentaa esim. kokeiden järjestäjän hyväksymis- ja hylkäämiskriteereillä. Jos tutkintotodistuksista säädetään, tulisi miettiä, miten turvataan kokeisiin osallistuvien oikeusturva mm. muutoksenhaku.

Pelkkä säädösten sisällön tenttiminen ei ole riittävä peruste tentille. Vakiintuneen käytännön mukaisesti tentti on kuitenkin laajempi kuin säädöstentti esim. paloilmittimien pätevyyskokeessa kysymykset koskevat säädöksiä, asennustyötä ja suunnittelua.

Pätevyysvaatimuksen osalta on pohdittava, miten työnjohdollinen osaaminen osoitetaan tutkinnossa, jos työkokemusvaatimus on olemassa erikseen. Todennäköisesti johtaa siihen, että vastuuhenkilön ja asennusliikkeen tehtävistä on säädettävä nykyistä tarkemmin. Saattaa myös olla, että laitteiston toteutuksesta on tarve säätää nykyistä tarkemmin.

9 Valitusratkaisut

Vastuuhenkilön pätevyysvaatimuksista on tullut Tukeisiin valituksia, erityisesti paloilmittimien osalta. Valituksia on ollut noin neljä 10 viime vuoden aikana. Yleensä valitus on kohdistunut koulutusvaatimuksen soveltamiseen.

10 Käsiammutinhuoltoliikkeet

Vastuuhenkilön tentti on ainoa edellytys yritystoiminnan aloittamiselle. Tilastot käsiammuttimien huoltoliikkeiden vastuuhenkilön tutkinnoista osoittavat, että tutkintokokeessa reputtamisen syynä on yleensä reputtaminen käytännön kokeessa. SPEK järjestää tutkinnot sekä ainoa myös tutkintoon valmentavaa koulutusta.

Käsiammutinhuoltoliikkeiden osalta tutkinnosta ja vastuuhenkilön osaamisesta on säädettävä nykyistä tarkemmin, jotta muutkin tahot voivat järjestää valmentavaa koulutusta. Verrattava, millaista sääntely on sammutus- ja hengityspulloilla.

Säiliöiden koeponnistus ei sisälly laitelain sääntelyyn, sillä painelaitesäännösten mukaan koeponnistuksen tekee kolmas osapuoli. Käytännössä käsiammutinhuoltoliikkeet lähettävät säiliöt toiselle firmalle koeponnistettavaksi (säiliön tarkastus). Koeponnistus on tehtävä 10 vuoden välein, komposiittipullot pitää koeponnistaa 3 vuoden välein.

Karoliina ja Björn tekevät kevyen kansainvälisen selvityksen siitä, miten käsiammuttimien tarkastaminen ja huoltaminen tehdään muualla. Lisäksi tulisi

28.05.2018

selvittää, mihin nykyiset tarkastusvälit perustuvat ja mitä käsisammuttimien valmistajat ohjeistaisivat tarkastusväleiksi, jos sääntelyä ei olisi. Se tiedetään, että Saksassa tarkastuksen yhteydessä koko sammutin pitää tyhjentää, ja siksi siellä paineettomat sammuttimet ovat yleisiä.

11 seuraavat kokoukset

Työryhmän seuraavat kokoontumiset ovat perjantaina 1.6.2018 klo 9-12 ja tiistaina 19.6.2018 klo 9-12.

12 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Neuvotteleva virkamies, puheenjohtaja   Kirsi Rajaniemi

Yli-insinööri   Jaana Rajakko

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 28.05.2018 klo 15:51. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Työryhmän jäsenet